

M. A. AKŞİT Koleksiyonundan/Collection

7

Eğitim ve Kültür;

7a Genel Anlamı, Etkisi

*M Arif AKŞİT***

**İnsanın geçmişi değil, şimdiki boyutu, gerçek yapısı önemlidir konuşmanın özettir.*

*** Prof. Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Neonatoloji Bilim Dalı, Pediatri Genetik*

Eğitimin genel tanımlaması, belirli bir dalda, belirli bir konuda bilgi ve beceri kazandırma olarak nitelendirilmektedir. Bu boyutun toplum ve sosyal yapıya göre oluşması ve buna göre, kısaca işimize yarayacak bir bireyin yetiştirilmesi öne çıkmaktadır. Kısaca bir işe uygun bir insanın eğitilmesidir.

Homo sapiens, sapiens akıl boyutu ve öğrenme yeteneği dikkate alındığında, eğitim ile bir beceri kazanması olasıdır. Hayvanlarda da bu davranış ile oluştuğu gözlenmektedir. Bazı zeki köpeklerde, bizim Carmen, Labrador retriever cinsi olan köpek, iki defa belirli amaç için yapılmış işe, üçüncüsünü istemektedir. Konuşmalarda, gezmek, yemek kelimesi geçerse, tasmaşını getirip gezemeye çıkmak veya yemek için yemek kabını getirmekte idi.

Eğitim ile sosyal boyut, bunu tanımlaması açısından Kültürel yapıları, kısaca sosyal Antropolojik olarak, irdeleme yapılacaktır.

Özet

7a-Eğitim ve Kültür; Genel Anlamı, Etkisi

Amaç: Kültürleri kendi yapılarında tutmak için ona uygun eğitim gereklidir, eğitim bireyin algılaması, farkındalığı, düşünmesi değil, öğrenilen kurala uymaları istenilmektedir. Bu açıdan, kültürlere göre eğitim boyut Makalede genel olarak incelenecek, daha sonra her kültüre göre geniş irdeleme yapılacaktır.

Dayanaklar/Kaynaklar: Güvenç sınıflaması temelinde bireysel görüş sunulmaktadır. Eğitim ile ilgili internet bilgileri de sorgulanmıştır.

Genel Yaklaşım: Gruplandırma olarak **başlıca Kültür modelleri**, a) Göçebe Kültürü, b) Tarım Kültürü, c) Endüstri Kültürü, d) Yüksek Teknoloji Kültürü ve e) Birey Hakları Kültürüdür. **Kültürel Ögeler** olarak: 1) Aile, 2) Kaynaklar, sanat, 3) Çevre, 4) Eğitim, 5) Yönetim, din, devlet ve hukuk, 6) İnsan Yapısı, 7) Sağlık, 8) Teknolojidir. Bu yapılanma içinde yorumlar yapılmıştır.

Başlıca boyutlar: Her bir kültür yapısı kendi içinde eğitim temelinde ele alınmış, ayrıca da kültür öğelerine göre genel yorum yapılmıştır.

Yaklaşım: İnternet boyutu ile eğitimin anlamı ve kelime olarak manası, köken olarak, kültürel bir yaptırımın, bir zorunlu eğitim ile uymayı betimlediği vurgulamak, kültürler için farklılık boyutu öne çıkarılmıştır.

Sonuç: İnsanların birey olarak kültüre uyması için eğitim öne çıkarılmakta, kendisini öğrenmesi, bilmesi ve farkındalığı boyutunun ise atlanıldığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yorum: Eğitim bireyin kendisini bulması ise, kültürler bunun önüne geçmek için kalıplar oluşturmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: İnsanın kültürel yapıları ve buna göre kültür öğelerine göre eğitim kavramı

Outline

7a-Education and Culture; General Perception and Possessions

AIM: Education, for keeping the cultures as same as at old styles, for them proper learning be performed, and perceiving it, by pressure and not for decision-making. The education concept, therefore, be evaluated at cultures and after widely education is discussed.

Grounding Aspects: Güvenç classification is used under the Author's thoughts, some internet search was performed.

General Considerations: For grouping the notion, as **Culture Models**, a) Gathering, b) Agriculture, c) Industry, d) Hight Technology and e) Civil Liberties Cultures. **Cultural**

Parameters: 1) Family, 2) Cultural Sources, Art, 3) Environment, 4) Education, 5) Managing; administration, religion, commerce, legitimate, 6) People, 7) Healthy, 8) Technology. Under these parameters the evaluation is performed.

Proceeding: Each attention, evaluation done upon the grouping or the cultures, and even the parameters be in consideration upon education perspective. When from internet knowledge, the meaning of the education even the etymology, learning indicated as forceful given knowledge, and being a member of the cultural structure.

Conclusion: As education is performed for aware and perceiving themselves to each person, individually being at love and humanity for constructing values are not as indicated, just being at rules as designated fact at the cultures.

Key Words: Cultural structures and parameters of upon education perspective

Giriş

Eğitim bir amaç için öngörülmektedir, Atatürk bu hedefi muasır medeniyet üzere olması ile bu kalıpları bozmaktadır.

Eğitim tanımında Kültürlere göre anlamı farklı olmaktadır. Eğitilmiş kişi, her boyutta bilgi ve becerili olduğu, insancıl yapısı ile danışılacak ve toplumda saygı gören kişi sıfatı ile de belirtilmektedir. Bu açıdan bazı kişiler, kendisine eğitilmiş demek için, masa üstündeki kimlik ifadesinde sıfatı ile duvarlarda da diplomaları öne çıkarılmaktadır. Eski Sovyet ülkelerinde duvarlar, her türlü yönetici tarafından verilen belgeler de bulunmakta idi, sorulunca gücü aldığı yerler, eğitilmesi ve amir önere etmesi olarak tanımladılar.

İnsanlara “*eğitim nedir*” diye sorulunca genel anlamda bu sorunun cevabı farklı olsa da diploma almak ile tanımlanması tarafında olacaklardır.

Literatürde farklı tanımları olmaktadır. Burada kelimenin incelenmesi, anlam yapısının kültürler için farklı oluştuğunun farkında olunması içindir.

Etimoloji olarak (<https://www.etimolojiturkce.com>)

Eğitim kelimesinin anlamı farklı olarak sunulmaktadır. Bunlar:

Tahsil: Arapça *ħşl* kökünden gelen *tahsil* 1) Bir ürün veya gelir elde etme, mahsul alma, 2. eğitim alma" sözcüğünden alıntıdır. Buradan bakılınca eğitimin tahsil edileni, diploma olmaktadır. Kısaca amaç, bir sertifika almaktır. Ben bunu yapma yetkisine sahibim demektir.

Tedris: Arapça *drs* kökünden gelen *tedris* `ders verme, eğitim" sözcüğünden alıntıdır. Arapça sözcük Arapça *dars* yorumlayarak öğretme yöntemi" sözcüğün sen gelmektedir. Tedrisat, ders vermek olarak ele alınmakta, bir hoca kalkıp bir konuyu anlatır, öğrenci öğrenir veya öğrenmez, bu onun sorunu olmaktadır.

Komando: İngilizce *commando* "özel eğitim görmüş savaş birliği" sözcüğünden alıntıdır. İngilizce sözcük Afrika dilinde *kommando* 1. emir, kumanda, 2. her türlü askeri birlik" sözcüğünden alıntıdır. Manda kelimesinde oluşmuştur. Bağlı, güdülebilen anlamında olmaktadır. Burada emir altında çalışma, emri yapmak olarak ve onu kesin yapmak olduğu anlaşılmaktadır. Buradaki yapı göçebe kültürel bir yapısıdır.

Ansiklopedi: Fransızca *Encyclopaedia* sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Yeni Latince *Encyclopaedia* "genel eğitim programı, her konuya değinen eğitici kitap" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Eski Yunanca *enkýklios* genel olarak" (NOT: Yunanca sözcük Eski Yunanca *kyklios* dairesel, çember şeklinde, genel" sözcüğünden *en*+ön ekiyle türetilmiştir.) ve Eski Yunanca *paideiō* "eğitmek" sözcüklerinin bileşimidir. Veri sağlayan kaynak olarak yararlandığımız bilgi hazinesi olarak, genel bir eğitim vermektedir. Bu bilgiye göre yorum yapılması doğaldır. Zamanımızda bilgi internet kanalı ile bilgisayardan alınmaktadır. Bireysel eğitim kavramı içindedir.

Jimnastik: Fransızca *gymnastique* "beden eğitimi" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Eski Yunanca *gymnastikós* atletizm, beden eğitimi" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Eski Yunanca *gymnasion* 'çıplak-hane', Eski Yunanda eğitim ve spor kurumu" sözcüğünden alıntıdır. Yunanca sözcük Eski Yunanca *gymnós* çıplak" sözcüğünden türetilmiştir. Bazı ülkelerde okul yerine Jimnasyum denilmektedir. Yalın bilmeyen kişiye bir şeylerin öğretilmesi ve kavranmasıdır. Modern okul tanımına daha uygundur. Yüksek Teknoloji Kültürü benimsemektedir.

Ortopedi: Fransızca *orthopédie* "kemik ve kas deformasyonlarını düzeltme yöntemi (özellikle çocuk ve ergenlerde)" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Eski Yunanca *orthós* düzgün, doğru" ve Eski Yunanca *paideia* eğitim, çocuk yetiştirme" sözcüklerinin bileşimidir. Çocukların düzgün yetiştirilmesidir, ancak eğitimde düzgün olan nedir, kavramı tartışmalıdır.

Pedagog: Fransızca *pédagogue* "çocuk eğitimi uzmanı" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Eski Yunanca *paidagōgos* "çocuk bakıcısı, eğitmen" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Eski Yunanca *país*, *paid* "çocuk" ve Eski Yunanca *agōgós* yöneten, sevk eden" sözcüklerinin bileşimidir. Yunanca sözcük Eski Yunanca *agō* "sürmek, sevk etmek, gütmek" fiilinden türetilmiştir. Çocuklar zaten belirli boyutlarda eğitilerek toplumun kültürel yapısına uymaları açısından bu bir gütmek, sevk etmek olarak ele alınmaktadır.

Antrenman: Fransızca *entraînement* talim, eğitim" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Fransızca *entraîner* "peşinden çekmek, çekip çevirmek, çalıştırmak" fiilinden +*mentum* sonekiyle türetilmiştir. Bu sözcük Fransızca *traîner* "çekerek götürmek, sürüklemek" fiilinden *in+I* önekiyle türetilmiştir. Fransızca fiil Geç Latince aynı anlama gelen *trahinare* fiilinden evirilmiştir. Geç Latince fiil Latince *trahere*, *tract* "çekmek, sürmek" fiilinden türetilmiştir. Talim, terbiye bir traktör gibi tarlanın, bireyin sürülmesidir.

Disiplin: Fransızca *discipline* "1. eğitim, terbiye, 2. öğrenim dalı" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Latince *disciplina* "öğrencilik hali veya adabı" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Latince *discipulus* "öğrenci" sözcüğünden türetilmiştir. Latince sözcük Latince *discere* "öğrenmek" fiilinden +*ul*+ sonekiyle türetilmiştir. Latince fiil Hint-Avrupa Anadilinde yazılı örneği bulunmayan **didk* biçiminden evirilmiştir. Disiplin bir zorlama metodu olarak gündeme gelmektedir.

Egzersiz: Fransızca *exercice* "talim, alıştırma" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Latince aynı anlama gelen *exercitium* sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Latince *exercere, exercit* "talim etmek, askeri eğitim yapmak, iş uygulamak" fiilinden türetilmiştir. Latince fiil Latince *arcere, arct* "yasaklamak, uzak tutmak" fiilinden *ex+* önekiyle türetilmiştir. Latince fiil Hint-Avrupa Anadilinde yazılı örneği bulunmayan **ark* "menetmek" biçiminden evrilmiştir. Beceri kazanma boyutu ile irdelenmektedir.

SONUÇ/YORUM: Eğitim ile geçen kelimelere bakılınca, bir şeyler öğretmek, gütmek anlamını kapsadığı görülmektedir. Ancak eğitimin, sevgi, bireysellik ve gelişimi değişim olarak kullanma boyutu olmadığı görülmektedir. Atatürk'ün "Muasır Medeniyet Ötesi" hedefi de ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Bu sözü Eğitim Öğretmenlerine söylenmesi de anlamlıdır. Zaten Atatürk kendisine Başöğretmen denilmesini istemiştir. Bunu hak etmektedir.

Fransız İhtilalindeki 3 ilke: bağımsızlık, eşitlik ve kardeşlik boyutu ile Avrupa'da öncü olduğu ifade edilse de eğitim konusunda felsefe olarak olmasına karşın, kendilerinde kalıpcı olmuşlardır. Çağdaş eğitim adı altında olan boyut, Yüksek Teknoloji Kültürünün yerleşmesi ve bunu zorla da olsa kabulü ile, bağımsızlığın bir teknolojiye bağımlı olarak örtülmesi, buna manda olunması ile sonlanmıştır. Sömürgelerinde uyguladıkları politikalar nedeniyle milyonlarca kişi öldürmüşler, buna karşın, halen Afrika'nın gelişmemesi gerektiği, eğer gelişirlerse bunun anlamı Avrupa başta diğer ülkelerin geri düşecekleri belirtilmektedir. Bu nedenle sömürülmeli ve bundan memnun olmaları gerektiği açık ifade edilmektedir. Eğitim vurgusu bu açıdan eşitlik değil, empoze edilenleri kabul etme tarzındadır.

Eğitim: <http://aksozluk.org/egitim>

Eğitmek işi, terbiye etme, canlıları davranışsal ve zihinsel olarak düzenleme, donanımlı kılma. Eğitim sözü cumhuriyet döneminde türetilmiştir. Orta Çağda Türkçede kullanılan *igid* (=beslemek) sözünün 'terbiye etmek'le bir ilişkisi yoktur. Orhon Yazıtları 'nda *igid/igit* (=beslemek, doyurmak) ve Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'inde *igid* (=beslemek) sözü yer almaktadır. O nedenle, eğitim kelimesi, çok önceleri Türkçede mevcut olan *igid* (=beslemek) sözüyle ilişkilendirilemez. Kutadgu Bilig'in birçok yerinde kullanılmış olan *igid* sözü "terbiye etmek, eğitmek, yetiştirmek" karşılığında kullanılmamış. Aksine, her yerinde 'beslemek' karşılığında ifade edilmiştir. Buna rağmen, özgün metne bağlı kalmayanlar 'beslemek' sözünden önce "terbiye etmek, eğitmek, yetiştirmek" sözlerini de ilave etmişlerdir. Zamanla eğitim sözü, eğitmek sözüyle ilişkilendirildi. Eğitmek ise Türkçe *eg* köküyle bağlantılıdır. Kaşgarlı Mahmud ve Yusuf Has Hacib, "eg" (=eğmek) sözüne yer vermişler. Oysa, bundan birkaç bin yıl önce Akadca'da *egēru* kelimesi 'bükmek, bükülmek' karşılığındaydı. Sonraları İtalyanca *piegare* (=bükmek, eğmek, bükülmek, eğilmek), İspanyolca *giro* (=bükmek), Katalanca *gir* (=bükmek) ve Rumence *răsucire* sözleri Akadca *egēru* (=bükmek) kelimesiyle aynı kökten türemiş olabilir.

SONUÇ/YORUM: Eğitim kelimesinin kökeni ötesinde, her boyutun asıl kökeni ile kullanılan boyut zaman içinde farklı olabilmektedir, anlamda sapma sık görülmektedir. **Dayak**, dayanak, destek iken, bir yıkılan eve güçlü bir destek olmak kullanılırken, zaman içinde bu şiddet, dövme olarak ele alınmış, daha da ileri götürülerek, "*Dayak Cennetten Çıkmıştır*" ifadesi bozularak, eğitim için çocukların dövülmesi, sanki dini boyut gibi ele alınmıştır. Bir çocuğun, ben üniversiteyi babam beni dövdüğü, dayak attığı için geçtim, meslek sahibi oldum demesi bir hüznün verici boyuttur. Halbuki destek olun, sevin olarak yorumlanmalıdır.

Eğitim kökeni nedir?¹

Eski Türkçede "egit," Orta Türkçede "ikid, ikit," Uygur Türkçesinde "egid" şekilleri görülür ve "beslemek, terbiye etmek, yetiştirmek" manasındadır. Türkçe 'de ise "eğitim" kavramı "eğmek", "bükmek" kökünden türemedir.

Burada bireyin belirli boyuta gelmesi, bunu bir dıştan gelen etkileşim olduğu belirgindir.

SONUÇ/YORUM: Eğitim bükmek, gibi algılanması olayı tam tersine çevirmektedir.

Eğitim TDK ne demek?

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir. Oxford Languages¹ tarafından iletilmektedir.

1. Belli bir bilim dalında, belli bir konuda bilgi ve beceri kazandırma, yetiştirme ve geliştirme işi. "Eğitim, okulun işidir"

2. Yeni kuşakların toplum yaşamında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları edinmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme.

SONUÇ/YORUM: Eğitim, istenilen değişim olarak tanımlanmaktadır. Bu istenilen demek, sosyal anlamda, toplumun bir kulu olmaktır denilebilir.

Eğitim Nedir yorum? (<https://www.nedir.com>› eğitim)¹

Eğitim insanın bugünkü ve gelecekteki yaşamına bir müdahaledir. İnsan düşünce ve davranışlarında amaçlı olarak istenilen yönde bir değişiklik gerçekleştirme sürecidir. İnsanın ve toplumun yararı ve yarını düşünülerek uyumun ve üretkenliğin artırılmasına yönelik düşünce ve davranış değişikliğini yaratma çabasıdır.

SONUÇ/YORUM: Eğitim bir müdahale ve bir güç tanımı yapılmaktadır.

Eğitim kendini bilmek boyutunun çok üstünde güç kazanma olmakta, güç başkası açısından olması öngörülmektedir.

Türk Öğün, Çalış, Güven nedir?

Öğün kelimesi, Göktürkçe ve akıllı, bilgin demektir. Öğrenmek olarak zamanımızda tanımlanmaktadır. Atatürk "Türk, öğüt, çalış, güven" demesi ile bunun anlamının saptırıldığı gözlenmektedir. Birçok Kuran kelimesi de kültürlere göre anlamda saptırma olmaktadır. Öğün, övün, övünmek değildir. Öğün, öğrenmek, akıllı olmak, akli kullanmaktır.

Eski Türkçede öğün, öke, "egit," demektir. Öke¹, Oxford Languages tarafından, yetenekleri, olağanüstü işler başaracak, pek önemli ve şaşılacak şeyler yaratacak denli üstün olan kimse, üstün insan, dahi, olarak not edilmektedir.

Çalışma Arapça abd kelimeleri ile eski İbraniceden gelen şekli ile çalışarak değer üretmek, **güven**, emin olmak, dayanmak anlamında olmaktadır, kısa ibadet ve iman kelimelerinin Türkçe gerçek tanımıdır. İkra 'da oku demek değil, öğren, eğitim al demektir. Kısaca bu 3 vurgu, İslam yaklaşımın temeli olmaktadır. Bunu farklı yöne çekmek, ancak eğitimsizlik değil, bilgisizlik olarak yorumlanması daha gerçekçi olacaktır.

SONUÇ/YORUM: Eğitim kelimesine bakılınca, tümü bir baskıcı yaklaşım iken, Atatürk tam tersi boyutu belirtmekte, hedef olarak da muasır medeniyet ötesi olarak vurgulamaktadır.

Muhalefet

Kültürlerde en kızılan ve karşı çıkılan konu muhalefet kavramıdır. Genel kelime anlamı:

[Muhalefet Nedir? Muhalefet Ne demek? - Nedir.com](https://www.nedir.com)

1. Bir tutuma, bir görüşe, bir eyleme karşı olma durumu, aykırılık; karşı çıkma alışkanlığında olan, aykırı.

2. Karşı görüşte, tutumda olan kimseler topluluğu.
3. Demokraside iktidarın dışında olan parti ya da partiler.

Anlam olarak rekabet ve gelişim için, bir muhalefet oluşmalı, bu bir karşı çıkma değil, bir gelişim ve değişim olmalıdır. Her bir yemeğin tadına bakarak, yemeği pişirme bir ev hanımının görevi gibi tatmak bir rekabetin aktif denetlenmesidir.

Temelde sevgi dolu, katkı sağlayan, insanlıkta ve nimet, güzellik yolunda olmadığı algısı oluşmakta, kısaca insanlık dışı olarak yorumlandığı için karşı çıkılmaktadır.

Her kültürdeki algı genel anlamda irdelenecektir.

Kültürel Yapının Özellikleri

Kültür insanın üstüne giydiği bir kıyafet olsa da buna göre yorum yapılabilir. Frak bir damat kıyafeti, gelinlik de buna uygun giysidir. Birçok kişi kıyafete göre kişi hakkında karar vermesi de bu etkiyi pekiştirmektedir. Düğünlerde her bir köyün kendi kıyafeti vardır. Bizim Yatağan Köyünde (Serinhisar/eski Kızıllhisar, Denizli) annem üç etek ve kırmızı işlemeli giymiştir. Çünkü Dodurga Beyi kızıdır. Efe zeybek oynar ama sadece hanım önünde diz kırar, başkası önünde şimdi gözlediğimiz gibi kırmaz. Bu Orta Asya Fergana Bölgesinin kıyafetidir. **Akşit**, beyaz güneş demektir, anlamı, toplumu aydınlatan kişi demektir, kısaca hoca anlamındadır, boyut beyaz, ışık ve aydınlatıcı olmak, bu yolda eğitim vermektir. Kısaca kalıp içinde kalarak eğitim sülale yapısı olmamaktadır.

Zaman ile değişen boyut ele alınarak, en alt kültür göçebe kültürdür denilemez, takım tutan kişi bu kültürel yapıdadır. Vatan, Millet boyutu da Tarım Kültürü simgesidir. Kısaca bir insan bulunduğu yere ve zamana göre farklı kültürel boyutta olabilir. Bir alt ve üst kültür tanımı hatalıdır. İlkel tanımı sıklıkla Yüksek Teknolojinin tanımı olup, inanları gütmek için bir gerekçe yapılmakta, ancak sömürme en geri bir boyuttur.

Kültür yapıları bazı özellikleri ile farklı bir yapı oluştururlar. Bunlar tanımlamada kesin gibi olsalar bile, aktif insanda diğer kültürlerin etkileşimi vardır. Bu açıdan kimse salt bir kültürün temsilcisi değildir, ancak belirli simgeler onu gruplara sokar.

Önemli olan kelimeleri kullanmak değil, bunu davranış ve tutum ile gösterilmesidir. Ben demokrasiye inanırım diyen kişiden tereddüt duyulmalıdır. Neyi kastettiği anlaşılır değildir. Kendi algısına göre bir tanımlama getirmektedir.

Kültürler, Güvenç¹ tanımlaması ile 8'li parametre olarak ele alınacaktır. Tıbbiyede ders olarak Sosyal Antropoloji okunmuş ve daha sonra Rektör olarak B. Güvenç ile birçok konu, Cumhurbaşkanı Turgut Özal döneminde yapılan toplantılarda konuşulmuş ve değerlendirilmiştir.

Başlıca Kütür modelleri, a) Göçebe Kültürü, b) Tarım Kültürü, c) Endüstri Kültürü, d) Yüksek Teknoloji Kültürü ve e) Birey Hakları Kültürüdür.

Kültürel Öğeler olarak: 1) Aile, 2) Kaynaklar, sanat, 3) Çevre, 4) Eğitim, 5) Yönetim, din, devlet ve hukuk, 6) İnsan Yapısı, 7) Sağlık, 8) Teknolojidir.

Şeriat, Tarikat, Usul ve Yol, kurallar

Şeriat kelime etimoloji anlamı olarak: yol, mezhep, metot, âdet, insanı bir ırmağa, su içilecek bir kaynağa ulaştıran yol demektir, diğerleri kültürel yorumlardır.

Tümü aynı anlamda olan boyutlardır. Öncelikle Türk Ceza Kanunu'na bakılarak hukuk boyutuna bakılmalıdır:

Türk Ceza Kanunu: Suçta ve cezada kanunilik ilkesi Madde 2- (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı

cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. (2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. (3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi Madde 3- (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur. (2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz.

Bu açıdan, suç ve ceza hükümleri için: a) Kıyas yapılamaz, b) Geniş yorumlanamaz, idari düzenleyici işlemler suç ve ceza konulamaz, c) Ayrıca ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz ifadesi olarak, eşitlik açık ve nettir.

Şeriat Boyutunda ise karar oluşturmada ilkeler (Wikipedia) 1) Kuran, 2) Sünnet, Peygamber ifadeleri (Hadisler), 3) İslam bilginlerinin ortak görüşleri (İcma), 4) Kıyas olmaktadır. Kuran bireye inmiştir, İslam'da din adamı yok, bilim insanları vardır, mahkemeler birey ve duruma göre karar veriyorsa, bu şekilde genel görüş sunabilirler ama karar oluşturamazlar. Kuran her boyutta yeter olduğunu ifade etmektedir. Kıyas zaten hukuken kabul edilemez. Hadis boyutunda ise Peygamber ve Dört Halife döneminde yazılanlar yakılmıştır. Wikipedia kaynağında *Hadis Sünnî hadis kitapları Muhammed'in zamanından 200-300, Şii hadis kitapları 400-500 yıl sonra yazılmış olan sözlü kültür (rivayet, söylence) ürünleridir.*^[1] Ayrıca Şii literatürü [12 imama](#) ait olan sözleri de hadis olarak anar ifadesi ile geçerli olması da düşünülemez. Kuran temelinde irdelenmesi gerekirken, bunun da yapılmaması, kaynak olarak şeriat geçerli olamaz, Osmanlı ve Selçuklu bu açıdan Kuran temelinde kanun çıkarmışlar ve bu açıdan Kanuni denilmiştir. 31 Mart Vakasında isyancılar “şeriat isteriz” diye bağırılmışlardır. Hukuk bilimi şeriatı sadece kültürlere, devletlere göre oluşan bazı geleneksel kurallardı, dinden kaynak olduğu da doğru kabul edilemez.

Kuran kelime anlamı ile öğüt, sunum demektir, emir şeklinde ele alınamaz.

Hiçbir yasamızın İslam felsefesi ve Kuran'a aykırı olmadığı da bilinmelidir. Osmanlıda Halife kaldırılmış, Hilafet diyanet işleri olarak Devlete bağlanmıştır. O dönemde tüm İslam Bilginleri gerek laiklik gerek cumhuriyet konusunda tek bir aleyhte konuşma bile yapmadıkları dikkate alınmalıdır.

Tarikatların Osmanlı ve Türk Tarihinde tarihçesine bakılınca İngilizler önce 40bin Kuranın kelimelerin değiştirip basmışlar, bir sorun çıkmamış, mukabele ile okunuşta farklılıkların düzeltildiği görülmüş. Bunun üzerine Vehhâbilik (Suudi Arabistan) inancı çıkarmışlar ve bu şekilde farklı yapılar ile bölmeye çalışmışlardır. Tarikatlar oluşturulmuş ve Sünni inanisinde farklı yapı oluşturulmuştur. İran Hristiyan gibi Molla/Papa ve hoca/papaz güdümündedir, Arap Ülkeleri de Yahudi gibi gelenekler ve dolayısıyla şeriat kavramını benimsemişlerdir. Gerçi Sünni inanişi da kabul edilemez, Kerbela'da oluşan olaylarda, Peygamber torunun şehit edilmesi ile, olayı *İslam öldü, artık kurallar hâkim olacaktır* denilmiştir, Emevi görüşler hâkim olmuştur, tüm yaklaşımlar bu esasa göre değiştirilmiştir, başlıca kuralı amire uyacaksın olmuştur. Hucurat suresinde (49/24): ... *iman henüz bilincinizde açıklık kazanıp, yerleşmemiştir* gerekçesi ile iman edenlerin kuralcı/Eslemna olanların olmadığı, bunlara da Müslüman denildiği bilinmektedir. Kısaca Eslemna kurala uyan iken Eslem kelimesi kendini dine adayan olmuş, bu ise İslam yaklaşımında kabul edilmez olmuştur, insan, insan olmalıdır.

Kısaca kuralcı olan tarikatlar ve tüm yaklaşımlar çeşitli güçler tarafından mutlak uyulması denirse de durum öyle değildir, akılcı olmak, bilinçlenmek ve davranışta uygulanmalıdır.

1. Tablo: Kültürel Yapılanma

Genel Anlamda Yapılanma	
Göçebe	<p>Bir toplum, varlığı için grup olması gerektiği şeklinde bir yapı içindedir. Bazı dernekler bir güç varlığı için oluşurlar. Yasal olarak bunlar bir birey gibi hakkı olsa da birliktelikten güç alacaklarını düşünürler. Yabancı ülkede de turistler aynı yapıyı güderler, o otobüs ortak davranırlar. Göçmenler, başka ülkede varlık için, bu kültürel yapıda olurlar. Almanca denilen grup buna benzer bir yapıdadır, sonra uyarlar.</p> <p>Öğeler: <u>Aile:</u> Grup bir aile gibi, kardeşlik bağı içinde, yardım, destek görülür. <u>Kaynaklar:</u> Kaynaklar, varlık nedeni, birleşme amacıdır. Bir fikir etrafında toplanırlar. <u>Çevre:</u> Çevre varlık için oluşur, bu açıdan kirlilik olunca göçerler. <u>Eğitim:</u> Kabilenin varlığı için her türlü yaklaşımı yapabilecek eğitimi almalıdır. <u>Yönetim:</u> Yönetim, lider ne derse geçerlidir. Oylama yapılır ama karar tek ve uyulmalıdır. İnanışlarda sosyal yapıya göre uyarlanır, buna göre uygunluk sağlanır. <u>İnsan Yapısı:</u> İnsanlar bu grubun var olması için birliktelik güderler. <u>Sağlık:</u> Sağlık önemlidir, varlık ve güç bireylerin sağlıklı olmasıdır, bunun için her girişim yapılır. <u>Teknoloji:</u> Teknoloji grubun yaptığı iş üzerindedir. Hepimiz birimiz, birimiz hepimizdir geçerlidir. <u>Eğitim:</u> Grubun varlık nedeni olanı bilmek, tanımak, buna sahip çıkmak ve yüceltmek gereklidir. Tüm bilgi ve beceri bu yöndedir. Lider gerek doğrudan gerek epik hikâyeye, destanlar ile yüceltilmeye çalışılır, en büyük yetenek geleceği bilmesi, hikmet sahibi olmasıdır. Zaten seçim, en üst eğitim almış kişi olduğu için, söyledikleri bir emir gibi kabul edilir.</p>
Tarım	<p>Toplum, belirli bir alanda varlığı için toplanır, bir kasaba yapısı oluşturur. Şehir daha karmaşık olduğu için, endüstri boyutu öne çıkmaktadır. Bu yapıda toprak, çiftçilik ve hayvancılık sık uygulanan boyuttur. Bazı limanlarda bu yapıda olup, balıkçılık yapılmaktadır.</p> <p>Belirli çevre ile örf, adet ve gelenek ile yerleşim yerinde ayrışırlar. Bu yapı, tarım yapılırsa bile endüstri kültüründe makineli olup, gelenekler hâkim değildir. Her bitki bir tören ve usul ile ekilir, bir anlamı vardır. Kutsallık sık kullanılır. Bazı kasabalar kendi şarkı, türkü ve oyunlar ile öne çıkarlar, bir simge olarak ele alınırlar. Yasal olarak eşit olsa bile, gelenek olarak, <i>bizden, sizden</i> kavramı net ve gerekçe olarak sunulur.</p> <p>Yabancı ülkede de kendi kasabasının önemi ötesinde ben buralıyım demektedirler. Göçmenler, geleneklere uyması ile kabul görürler.</p> <p>Öğeler: <u>Aile:</u> Tüm kasaba kendisini bir aile olarak görür, bir örnek var ise onu giymelidir. Üç etek, kırmızı renk, belirli bir simgedir, pembe veya şekillerde bir anlamı vardır, her köyün halısı da farklı simgeler ile üretilirler. <u>Kaynaklar:</u> Kaynaklar, varlık nedeni, birleşme amacıdır, tarihsel kökeni vardır, çevredeki harabeler ile bağlantıdır. Tarihsel boyut efsaneler, destanların doğru olduğu vurgusunu getirmektedir. Bunlar abartılmış, bilim kurgulardır. Bin yıl yaşamış tezi sık vurgulanır, buna göre Atatürk ölmemiş, hala yaşamaktadır. <u>Çevre:</u> Çevre varlık için önemlidir, ziraat ve hayvancılık önemli, özel bir ürün veya bir gurme de olabilir. <u>Eğitim:</u> Kasabanın varlığı için sosyal sınıf gereklidir, bu açıdan eğitim, mutlak sağlanmalıdır. Her boyut üst, orta ve alt denilerek yapılır. <u>Yönetim:</u> Yönetim, gelenek ne derse o olacaktır. Bunu irdeleyenler sıklıkla yaşlı kadınlardır. Her boyutta önerileri dinsel boyuta getirilir, yönetim din adamları ile kutsanarak amir olabilirler. Din adamı inanışlarda eğitici olmaları gerekirken, kalıp koyucu emredici ve topluma çoban olma yaklaşımı yaparak, kontrol etmek isterler.</p>

Sözleri gelenek ve kutsal boyuttur. Kitapta yok ise, peygamber demiş veya yüze hazretlerin görüşleri derler, daha olmaz ise Papa/Molla/Hoca/Hazret söylemiş diye kutsallık katarlar.

İnsan Yapısı: İnsanlar gelenekleri koruması, gözetmesi ve amirlere uyması ile kutsallık ve belirli ödüller alacak kişi boyutunda olacağı için, köle olmak bile insanların severek yaptıkları olmaktadır.

Sağlık: Sağlık önemlidir, ancak toplumda tüm insanlar kan tırüyor ise bu bulaştırılmalıdır. Kutsal tükürük, idrar içme gibi kabul edilemeyen yaklaşımlar ile tüm topluma doğal bağışıklık sağlanması için yaklaşımlar yapılmaktadır. Nitekim aşı karıştırlarının temel aldığı bu geleneksel boyutlardır. Ağır hasta olan ölmelidir ve bu doğaldır, yaratılışa karşı çıkılmamalıdır denir.

Teknoloji: Teknoloji toplumun onay verdiği ile olabilir. Bir boyut, bir din görüşü, tarikat olarak eğer gübre kullanılması yasak denirse, kullanılamaz ve ürün kalitesi ve verimi açısından düşük olacaktır. Sera domatesi, F1, yerine tarla domatesi, Marmande, tercih edilir, biri 10-12 ay üretim yaparken, diğeri 2 ay ürün verir. 2 kilo ile 60 kilo farkı vardır. Bu fakirliği arttırıcı olması, yönetime bağlılık ve köleliğe neden olacak, bu açıdan tat denilerek sosyal yapı bozulmayacaktır. Eskiden yeşil yenirmiş, kırmızı bozulma denilerek salça için ayrılmakta imiş. Yine aynı prensip geçerlidir.

Eğitim: Eğitimin amacı mevcut sosyal yapının devamlılığıdır, yazılar ve eğitim buna göredir, her birey bunu kabul etmelidir.

Hierapolis, Pamukkale'de bulunan yazılı hukuksal kayıta, ilgimi çeken bir cezalandırmayı iletme isterim. Bir kişi keçini ırzına geçerse, a) Alt sınıf, çoban, çiftçi ise öldürülür, keçi ziyafetle yenir, b) Orta sınıf, tüccar ise para alınır, keçi ziyafetle yenilir, ziyafetin bedeli de tüccardan alınır, c) Komutan ve üst sınıf yapmış ise, ziyafette o da çağırılır, ancak katıldığı ziyafetin bedeli istenir. Bu bir eğitim ile örnek olan ve uygulanacak yapıdır.

Endüstri

Bir işi yapılması için sermaye katan ile işçi ayrılmaktadır, memurlar da sermayenin yaklaşımını işçilere ayarlayanlardır. Dolayısıyla 3 türlü sınıf olmakta, tanımı değişmektedir. Bunlar: a) Sermayedir, b) Memur, c) İşçi anlamındadır. Bunların bir boyuttan diğerine geçebilmesi için ancak eğitilmesi ile olasıdır.

Kurum kültürü temel unsur olduğu için, her iş, her görev için ayrı ilkeler ile ayrı bir gruplandırma oluşturulmaktadır. Her grup dinamizmi bir göçebe kültürü yapısında olmaktadır. Bu yapı uluslararası boyutta da bütünlük sağlar ama bu Kültürde ayırım Tarım Kültürü gibi vatandaşlık boyutu içinde ele alınır.

Öğeler:

Aile: Her iş kolu bir aile yapısıdır, sermayedar baba rolü, memurlar ana işlevi, işçiler de çocuk ve yönetilen boyutlardır. Her grup kendi işini doğru ve etkin yapmalı, yoksa dışlanacaktır, para kazanmak önemlidir.

Kaynaklar: Kaynaklar, sermayedar tarafından kullanılmalıdır. Tekelcilik normal karşılanmalıdır. Her iş dalı kendisine göre bir usuller kurar ve buna uyulmasını ister, bu sosyal yapının korunması üzerinedir.

Çevre: Çevre ham madde, üretim ve atık maddeler yapısındadır. Bir fabrika kendi ürettiklerini başka fabrika alanlarına atarak, onların zarar etmesi, kendisinin daha karlı olacağı anlamındadır, masraf başkasına yüklenmektedir.

Eğitim: Burada eğitim kurumu ve kurumun gerekliliğini öğrenmek ve tam uygulamaktır.

Yönetim: Yönetim, kurum ne derse geçerlidir, demokrasi işleyişi de bireyler ister, seçer ama lider, sermayedar onaylamaz ise yapılmaz, işlevsel olmaz. Grevden söz edilirken, Lokavttan söz edilmesi de nadirdir, ancak sık oluşan işten çıkarmalardır. Bizden olmayan bizimle çalışamaz kuralı geçerlidir.

İnsan Yapısı: İnsanlar iş hayatının devamlılığı için var olmalıdırlar.

Sağlık: Sağlık önemlidir, çalışma boyutuna göre işçi, memur sağlıklı olmalıdır ki görev yapılabilin.

Teknoloji: Teknoloji geliştirme, daha ucuz, verimli olma temel yapıdır. Bu açıdan rekabet öne çıkmaktadır. Her işletmenin bir sırrı vardır bu saklanmalıdır, bunun anlamı gizlilik ve kuruma bağlılık, sadakat yaşam için şarttır.

	<p>Eğitim: Her bir yapının daha ileri, gelişmesi aynı zamanda halkta alıcı yaratılmalıdır. Burada kalite ötesinde, adın öne çıkarak reklam yapılması öne çıkar. Bu bir eğitim işidir.</p> <p>Eğitim her bireyin yerini daha iyi yapmasıdır. Memur en hızlı daktilo yazan olmalı, fikir amirden gelmelidir.</p> <p>Tekniği bilmesi ve öğrenmesi işçinin işidir.</p> <p>Sermayedar belirli harcamaları yapmalı, kral ve kraliçe gibi yaşamalıdır. Bu sayede birçok kişi de yararlanacaktır.</p>
Yüksek Teknoloji	<p>Toplumda kritik görevi yapan kişi olmak önemlidir. Bu açıdan önemli olan üretmek değil, üretilene hâkim olmak, lider olmaktır. Bir süpürge imal edilmesi değil, üstün özellikli süpürge üretmektir. Bu şekilde pazarı ele geçirmek önemlidir.</p> <p>Dernekler ötesinde VIP denilen farklı bir sınıf doğmuştur. Bunların arabaları ve işlevleri farklıdır.</p> <p>Bazı kişiler para kazanmak ile bu boyuta girmek isterler, milyon dolar öderler, ancak taktıkları pırlanta ile benlik bütünleşmelidir. Bir lisan değil, birkaç lisan bilmelidirler, ama 300 kelime ötesin bilmeleri gerekmez. Sanat başkaları yapar, onlar atın alırlar.</p> <p>Dünya düzleşmiş, Globalleşen Evrende, tüm dünya belirli kesimin, bunlar değerlerini köle olarak kullanırlar.</p> <p>Öğeler:</p> <p>Aile: Lider olmak, belirli aile içinde olmak, ancak güç ve Dünyayı yöneten sermaye veya güç yapısı önemlidir. Bir yere para akıtılacak ise bu birlikte faydalanmalıdırlar, karşı çıkanlar ise yok edilmelidir. Bunun için aile dışında olanlar sıklıkla ekonomik olarak çöktürülür.</p> <p>Kaynaklar: Kaynakları elinde tutan liderlerdir, bu açıdan belirli kesim bunu kullanır. Silahlı kuvvetler kendi istek doğrultusunda olur, bu yörelerde savaş çıkarırlar. Ölen dövüşen askeri yapı, gerekirse terörist yapılar olup, bu sayede silah denemesi ve rejiminden kazanırlar. Her bir kurşunun parasını da mevcut varlıkları sömürerek alırlar. Kazanç bitince terk eder, yoksul bırakırlar.</p> <p>Çevre: Çevre kendileri yapısında üstün, diğerleri ise kirlilik içinde olmalıdırlar, isyan edemesinler kavramı vardır.</p> <p>Eğitim: Burada birey yüksek teknolojiyi öğrenmeli ve bir şoför gibi aracı kullanmasını öğrenmelidir.</p> <p>Yönetim: Yönetim, Dünya üst lider grubu elindedir. Diğerleri uymalı, yoksa yok olacaklardır.</p> <p>İnsan Yapısı: İnsanlar sömürme zihniyetinde insan kullanmayı öğrenmeleri ve uygulamalıdırlar.</p> <p>Sağlık: Sağlık önemlidir, bir grup ölmeli, yok edilmelidir, sömürgecinin kuralı karşı çıkanı yok etmektir.</p> <p>Teknoloji: Teknoloji elinde tutmak yaşamsaldır, bu nedenle bu hayati öne çıkmaktadır.</p> <p>Eğitim: Ekonomi: etkinlik, verimlilik, bulunabilirlik/satın alınabilir olması, kaliteli, kullananların mutlu olması temelindedir. Mutlu olmayanların yok edilmesi bu Kültürün temelidir. Gerekçe ve dayanaklar demokrasi, İnsan Haklarına dayanması da gözlenmekte ama olmadığı da açık ve nettir.</p> <p>Suriye’de yönetim oy olarak %12 altına düşünce, karşı düşman ilan ederek, bunları öldürme ve sürme ile idareyi üstünde almış, işgal güçleri ile gizli anlaşma ile terör yapısına müsaade etmişlerdir. Bu belirli bir propaganda, karşı eğitim işlevidir.</p> <p>Sömürülecek görülenler ile iş birliği yapmak ise istenmez, yapan da hoş karşılanmaz. Türkiye bu açıdan dışlanmaktadır.</p> <p>Sabancı fabrikası yanmış, işçileri toplayarak işten çıkarma ve artık kapanma zorunda kaldık denilmiştir. İşçiler paralarını ortaya koyarak, fabrika yenilenmiş ve fabrikanın kazancından işçilere devamlı pay verilmiştir. Bu açıdan grev ve lokavt kavramı bunlarda söz edilmemektedir. Bunun gibi bu yaklaşımı yapılması ile diğer kazanç, daha fazla kazanç üzerine olanlar ile bu sistem çatışmaktadır.</p> <p>Globalleşme silah ve para ile olmadığı da kavranarak Birey Hakları kültürü daha net oluşmuştur. Eğitmek ile daha çok desteklenmekte, ancak eğitim insanlık</p>

	boyutunda olmalıdır, bağımsızlık, birey hakkı ve kardeşlik kavramları oluşmalıdır. Bunlar oluşunca kültür de değişmektedir.
Birey Hakları	<p>Bireyin hakkı olarak görülmesi yeni değildir. 622 Medine Antlaşması ile Kuran her ayetinde bireye hitap etmesi ile net ortada iken, Kerbela'da olan Katliamı sonunda, 58 yıl sonra artık İslam bitti diyenler, bu sosyal yapıyı bozmuşlardır, amire uyma ve köle olma yapısı yeniden kurulmuştur.</p> <p>Andrea Doria, deniz savaşında gemi üstündekini halledebiliyoruz ama alttan çıkanlara karşı gelemiyoruz demıştır. Normalde altta zincirle bağlanan köleler, Osmanlı ise maaşlı işçi, bağımsız ve iyi bakılanlar, eğer esir olurlarsa zincir ve köle olacaklar, aynı işi yapacaklar, ama fark, bağımsız ve gelir almakta olurken, köle olma farkıdır. Bir kişi kölelikten kurtulur ve hürriyeti tadarsa ölür bir daha köle olmaz. Dolayısıyla yabancı gemiden esir alınan köleler, işçi olarak çalışırken, kısaca köle olarak ölüyorlar bir daha aynı pozisyonu almak istemiyorlardı.</p> <p>Bilgilendirme ve sonra rıza esas olması temel kuraldır. Bu açıdan Kuran öğüt, taktim olup, kural ve emir olarak hiçbir ayeti yoktur. İman eden olarak, inkâr eden, Hristiyan, Yahudi ve hatta güneş, yıldızlara tapan olduğu ifade ederken, kalıba uyanların, düşünerek, davranışlarına yerleşmemişlerin iman etmedikleri de vurgulanmaktadır. 44 yerde tanrı yoktur, Allah tanrı ve ilah değil, Yaraticıdır, bizden ayrı bir boyuta çıkarılarak tapınılamaz denilmektedir. Kısaca sorumlu birey ve rıza şartı ile yapması, algılaması öne çıkmaktadır. Tüm bunların akli kullanma ile oluşacağı da 1600 adet üstü sure ile vurgulanmaktadır.</p> <p>Öğeler: Aile: Her birey başta kendisini eğitmeli, kendi farkında olmalı, kendini bulmalı, aile bir bağlılık olsa bile, insanlık RNA genetik yapı ile tek bir anneden, tek bir babadan oluşan bir kardeşlik bağı ile bağlıyız, dolayısıyla tüm insanlar tür olarak kardeşler. İnsan Hakları da bunu belirtmektedirler. Kaynaklar: Kaynaklar, tüm insanlığın kaynağıdır, artık bir millet değil, insanlık kavramı öne çıkmaktadır. Çevre: Çevre kendisi de bir varlık olarak korunma, gözetme ötesinde, geliştirmeli, değiştirmeli ve ilerletilmelidir. Isınma ile yağmurun korunma ve gözetilmesi, su kavramı detaylandırılmalıdır, bu bir eğitim konusu olmaktadır. Eğitim: Her birey ömür boyunca, eğitim sürmesi gündeme gelmektedir. Yönetim: Yönetim, bireyin hakkını korumak üzere yapılmaktadır. Avrupa Konsey kararında haklar. 1) Civil Liberties/birey hakları, 2) Birey haklarının gözetilmesi ve tüm kamu, kurumum ve kuruluşlardan da korunmalı denilmektedir. İnsan Yapısı: İnsanlar tüm yaratılışın, Evrenin bir bireyi olarak, en üst eğitimi alması doğal hakkı olmaktadır. Bu açıdan da bedel ödemesi de gerekmektedir. Sağlık: Sağlık önemlidir, her birey bu açıdan sağlıklı olması açısından korunma, gözetilmelidir. Sağlık sadece bedensel değil, ruhsal ve sosyal açıdan da sağlıklı olmalı, bağımsızlık ve felsefe boyutuna açık olmalıdır. Teknoloji: Teknoloji bireye hizmet etmelidir, artık para, mal, mülk veya diplomalar değil, bireyin insanlıkta olması, değer üretmesi daha öne çıkmaktadır. Teknolojide buluşlar bu şekilde eğitilmişlerden geldiği de anlaşılmalı, bilinmelidir. Eğitim: Birey her türlü eğitimi almalı, bu zorla değil, sevgi ve talep etmesi ile, ücret ödemedi almalıdır. Sosyal sınıf olarak değil, bilen ile bilmeyen olarak ayrılmaktadır. Bilmeyen de danışmanlık ve öneri alınması önemlidir. Eğitim bireyin kendisini bilmesi, farkındalık üzere en üst düzeyde olmaktadır.</p>

NOT: Her bireyin yukarıda özelliklerden bazılarını karma olarak sahip oldukları görülecektir.

İnsanları boş bırakırsan aklını kullanamaz, şaşırır diyen bir toplumda, bireyin hakkıdır, siz karışmayın, sizin inancınız size, onlarınki onadır diyen bir boyutta arkasından namaz kılmayan kişinin katli vaciptir sözü uygulanmıştır. Namazın Kuran'da olmadığı, salat kavramının ibadet ile bütünleşemeyeceği belirgindir. İbadetin de çalışarak değer üretmek olduğu fark etmeyen, Hucurat suresinde de onlar iman etmemişlerdir ifadesinin de dikkate alınmadığı bir boyut olmaktadır.

Sonuçta sosyal boyut, kendi kültürel yapısına uygun olması için, kelimelerin anlamını bile değiştirerek, zorlama yasak diyerek zulüm yaptığı da bir gözlemsel bulgudur. Ben çocuğumu

çok severim, çalışması için döverim diyen baba kadar, oğlunun da gurur duyması, tümünün de profesör olması, eğitimin ancak diploma almak olarak gerçekleştiği de bir simgedir. Olayı kavramamışlardır.

Kültürde Eğitim

Kültürel öğeler olarak ele alınan parametrelerde genel bakış boyutu konu edilmektedir.

2. Tablo: Kültürel öğelere göre Genel anlayışlar

Kültürel Farklılıklar	
Aile	<p>Birey aile içinde yüceltilmesi bir eğitim olarak algılanır. Baba gelir getiren, dış mücadele içinde, bir patron, bir lider, ana ise yeni nesli doğuran, fedakâr ve sevgi boyutu ile yücelen, ancak bilen, liderlik sıfatı ailede olan kişi, çocuklarda bu sisteme uyan bireyler, eğitim alan kişilerdir. Genel eğitim bu yapıdadır. Ancak kadının da para kazanması, meslek sahibi olması ile güç kazanmakta, birçok kişi de buna karşı çıkmaktadır, kadını eve kapatmaya çalışmakta, iş vermemektedir. Kültürler bu açıdan değer yargılarını ve eğitim kavramını da en çok aile manasında ortaya koyarlar.</p> <p>Göçebe Kültürü: Geniş aile yapısı olmalı ve desteklenmelidir, bireyler soracaklarını bu şekilde yaşlı olanlar sağlayabilirler, diğerleri geçinme derinde olacakları için, bu kesime özel eğitim yapılır, amaç dini bütünlük, kutsal boyut veya Cennet/Cehennem duyguları işlenerek yapılır. Kültürün devamlılığı esastır.</p> <p>Tarım Kültürü: Bir yerleşim yerinde sosyal sınıfa göre davranmayı da bilmeli, bunun için öğrenmelidir, kısaca görevlerinin öğrenilmesi ve mutlak uyumu eğitilerek kavramalıdır. Eğitim bu hudutlar içinde kalmaktır ve bunun için zorlama ve dövme bir gerekliliktir.</p> <p>Endüstri Kültürü: Aile kurum ise, bu şekilde bir eğitim almalı, kıyafet, sevdikleri bile aynı olmalı, bunu öğrenmelidir, eğitim grup olarak şarttır. Çekirdek aile yapısı, kurumsal aile ile genişleyebilmektir.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: İnsanlar tek olarak var, kendisi ile uyum sağlamayan kişi ile bağ koparılır, bu nedenle evlenme kavramı da zayıflamıştır, birliktelik daha çoktur. Bireyler buna gerekçe olarak çeşitli felsefe dayanakları bulurlar, ne kadar eğitilmiş ise acayip isimli bir yaklaşım koymalıdır. Ancak eğitim kendisine göredir, sadece imajı alır, içini başkası doldurur.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler ömür boyu eğitim içindedir, birey kendini geliştirmek, ilerletmek çabasıdadır ki bu tüm vaktini almaktadır. NOT: Tüm işlevlerde birey temel unsur olduğu için, kişi üzerine yatırım yapan, kişiyi eğiten daima bir adım değil, tümünden öndedir.</p>
Kaynaklar, Sanat	<p>Eğitimde kaynaklar önemlidir, bu mutlaka bir destan, efsane ve üst yüce kutsal boyut ile ilintili olmalıdır. Sanat kavramı da "sanat, sanat için mi, sanat toplum için midir" kavramı ötesinde, sanat bireyin ifadesidir, kendisini bulması, araştırmasıdır yaklaşımından öteye taşınmalıdır. Her kültür kendisine göre kaynak oluşturmakta ve bunun öğretilmesi ile eğitim denilmektedir.</p> <p>Göçebe Kültürü: Eğitim, kendi kaynağına hayran olması ötesinde, tapınması istenir, onu örnek alarak yapmalı, ama düşünerek değil, robot gibi tekrarlama istenir. Halı desenleri, renkleri de kabilenin özelliğini taşınmalıdır.</p> <p>Tarım Kültürü: Destan ve kaynaklar, dini özellikli, bir tarikat boyutunda olması istenir. İslam birey denilse bile zamanla hocalar belirli kalıp içinde kalmayı, bunda mutluluk duymayı gerekli görürler, Cennet vaadi buna uyanlar içindir denir.</p> <p>Endüstri Kültürü: Kurum eğitim olarak kendi yapısının gelişmesi ve geliştirilmesini ister, ama bu bireye değil, kurum, sermaye başkanına bağlı olmalıdır. Sanat belirli sanat kuralı içinde kalmayı zorunlu kılar.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Teknoloji her şeydir, savaş bile yapılarak hakimiyet kurulmalıdır. Amerika Vietnam'da yenildi denir, ancak şu anda her Vietnam</p>

	<p>kasabasında Kola içilmektedir, Tıka mobilyaları buradaki ağaçlardan alınan kütükler ile Amerikan teknolojisi ile yapılmaktadır.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler tüm insanlığın kültürü, kaynakları, sanatı benim sanatım demektir. Bu açıdan ondan kopya çekme ötesinde, katkıda bulunarak değiştirebilmektedirler.</p> <p>NOT: Bir kişinin yaptığında duygu varsa sanat var denilebilir, çok güzel yapması değil, bir ifade katması ile değer kazanabilir, bunun için eğitim almalıdır.</p>
Çevre	<p>Bir insan kendisine uygun çevrede yaşamak ister. 1924 Anayasasında bireyin hakkı başkasının hakkının sınırına kadardır boyut ile etik ilkeye vurgu yapmaktadır.</p> <p>Varlık bireye uygun çevre ile oluşabilir, bu nedenle eğitim de bunu algılamak için önemlidir.</p> <p>Kültürler kendi işlevlerine göre yorumlamakta, buna göre farklı eğitim yapılmaktadır.</p> <p>Göçebe Kültürü: Varlık için insanlar çevreye bağımlıdır, ama yer değiştirirler, Almanya bölgesinde yerleşenler birbirine kapı açarlar, burada her bir ev bir kabiledir. Almanya'da yerleşenler, farklı kültür ötesinde daima bir alt sınıf görüldüğü için, maddi olanakları birleştirerek, akraba olarak hemen tüm çay ve kafeleri ele geçirmişlerdir. Eğitim ile bu güç sağlanmıştır.</p> <p>Tarım Kültürü: Evler başkasının yerleşim yeri olarak, aynı köyden olası beklenir. Bulgaristan göçmenleri akrabaları yanına gelerek, burada bu usullerle kalıp, zaman için de iş bularak toplumla, Endüstri Kültürü ile bütünleşmişlerdir.</p> <p>Endüstri Kültürü: Varlık benimseneler ile olmuştur, her şehir bir Endüstri Kültürü yapısı olsa da mahalleler bir kasaba Tarım Kültürü yapısında olmuştur. Burada hukuk, benim dediğimden, devlerin düzeni şeklinde çatışma olmuştur, sorunu çıkaran, üst eğitimli olanlar olmuştur.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Tüm çevre üst aklın menfaati için kullanılabilir olmalıdır, bunun için özellikle üst eğitim görüş olanlar desteklemeli, çevre tahribatına gerekçe bulmalıdırlar. Ayrıca doğa sağlığı gibi göstermelidirler.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler benlik için, çevreye önem verirler, bunu da eğitim ile geliştirir, değiştirirler. Evimizin bahçesinde 26 bahçecilik kitapları ile özel, özgün yaklaşım yapılmaktadır, bir nevi zirai bir deney alanı olmaktadır.</p> <p>NOT: İnsan inan olarak var olduğunu da çevresi ile tanımlar, kıyafeti de en yakın bir çevresi ve kendi kimliğini gösteren, tanımlayan olmaktadır.</p>
Eğitim	<p>Kültürler eğitim kavramını da kendilerine göre yorumlamaktadır.</p> <p>Yüksek teknolojiye göre de belirli bir bilgi ve becerinin verilmesi, kişinin düşünmeden, bunu görev, iş olarak yapması amaçlanmaktadır.</p> <p>Bir takıma karşı nasıl hakem olunabilir, mutlaka bir takım tutulacağına göre bağımsızlık nasıl kazanabilir denirseniz, Atatürk sözü öne çıkar. <i>Ben sporcumun ahlaklı ve çevik olanı severim.</i> Görüldüğü gibi ilke öne çıkarılmaz ise yargı sorunlu olacaktır.</p> <p>Etik başlıca 4 grup olsa da işlev olarak 2 boyuta indirilebilir. 1) Doğru nedir kavramında ulusal ve uluslararası uzman kişilerin oluşturduğu ilkelere bakılır, 2) Doğru olarak ne yapmalıyım sorgusunda da mevcut olgu ve duruma göre davranmayı hedeflenmesi, eylemidir. Bu bir eğitim boyutu olmaktadır.</p> <p>Zaman sürecini iddia edenler, Hipokrat 10 kuralı temelinde, Hastalık Yok, Hasta Var kavramı boyutu hatırlatılmalıdır. Bu bize eğitim diyerek, bir belirli bilginin ezberletilmesi olmuştur. Sınavlarda da sorulanlar bilgi olmuştur. Bilginin verilmesi ve buna göre yorum yapması istenmemiştir.</p> <p>Göçebe Kültürü: Toplum becerikli olduğunu eğitmek için seçer, eğitim onların verdiklerini öğrenmek ve yapmaktır. Birey seçmemelidir.</p> <p>Tarım Kültürü: Birey vatani denilen kavramı bir sembol olarak seçer ve bir güç olarak yaptırıcı olarak kullanır. Bize belirtilen, her birey bir bayraktır, kendisi yıldız, ideali hilal, renk damarlarındadır, bayrak olarak bastığı yer vatandır. Bu açıdan ilkeler önemlidir, bu Tarım Kültürüne terstir.</p> <p>Endüstri Kültürü: İşçisin işçi kalmalısın kavramı ile her birey kendi kültürü içindeki yeri için eğitilidir.</p>

	<p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Tüm eğitimden istenen amaç, güçlünün dostu, yandaşı olmaktır. Yalnız kalır ve perişan olursun, güce bağlan, sağ olmazsa sol, doğu olmaz ise batıya bağlan denilir.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler kendisini tanımlamak için eğitilirler, her boyutta çaba sarf ederler, müzik, spor gibi her dalda fikir ve bunu bilerek, eğitilmiş olarak yapmak isterler.</p> <p>NOT: Amaç temelde doğru, insancıl ve değerli olanı öğrenmek, bilinçli yapmak ve sevgide yoğurmak olmalıdır.</p>
Din, Devlet, Hukuk	<p>İnsanları kontrol etmenin en kolay yolu yönetsel olarak bağlamaktır. Amir olarak bağlanma yanında, kutsal olarak bağlanma ile hukuk açısından ceza verebilmek olarak insanları sıkıştırmak gerektiği öne çıkmaktadır.</p> <p>Kuran “senin inanışın/dinin sana, benimki ise bana” açık ifadesine karşın, emre uyacaksın şeklinde din inanışı olması enteresandır.</p> <p>İslam din adamı kavramı olmadığı, eğitici olacağı yaklaşımı yerine, Hristiyan gibi onay veren, müsaade eden, çoban olan yapıya, Musevilik boyutunda da örf, adet ve gelenekleri uygulayan, kısaca emir ve yönetim yapan olduğu görülmektedir. Sosyal yapı Kuran hükmüne karşı kaldırılmaktadır. Din adamı değil, öğretmen olmaları durumunda ise itirazlar olacak, din gücünü kullanamayacak, kutsallık olmayacak, güçlerini kaybedeceklerdir.</p> <p>Yönetim bireyde olmalı, eğitim bunu algılamasını sağlamalıdır. Öğrendiği bilgi ne işine yarayacaktır, bunu algılamalı, işlevleri de buna göre olmalıdır. Sevgi temelinde insanlıkta olmanın kavramını ve farkındalığı öğrenmeli, algılamalı, eğitimin amacı da bu olmalıdır.</p> <p>Göçebe Kültürü: Bir ailede suç ve ceza olmadan kararlar bir kurul tarafından verilir, burada çeşitli şekilde ele alınarak eğitilmiş olanların öğütleri ile incelenir. Son karar liderdedir ama, kadın onayından geçmelidir. “Ben Han, Cengiz Kaan, bu Hanım ve onun onayı ile savaş açılır” sözü belirgindir. Amir devleti temsil eder, Kadın ise inanışı belirtir. Hukuk da toplantıdaki kişilerce, bir bakıma jüri olarak görev alırlar. Bu boyut Cengiz Kaan’ın nasıl kısa sürede tüm Asya’yı ele geçirmeleri anlaşılacaktır.</p> <p>Tarım Kültürü: Her şehir kendi hukukunu korumak için, devlet yapısını kurtarmak, ancak yüksek surlar ile oluşturulmuş, kendi içinde kurdukları mahkemeler ile bunu sağlamayı, daha ziyade eğitilmiş kişiler, sosyal yapı ve kültürü korumalıdır. Düşman yandaki şehir olduğu için uyanık olmalıdırlar. Bunu sağlamak için her şehrin bir tarikati da ayrı olmalıdır. Din, devlet ve hukuk her şehir için ayrıdır, eğitim bu açıdan özellikli olduğu için zordur.</p> <p>Endüstri Kültürü: Her kurumun kendi kültürü vardır, bunu öğrenmek için özel kademe olmalı, bunlar çeşitli derecede olurlar, ama tümü memur görevini ifa ederler. Amirin söylediklerini hukuka, kurala uygun hale getirmek görevleridir, bunun için eğitilmişlerdir.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Tüm grev ve lokavt yaklaşımları, Üst yönetime göre ise kabul görür. 1986 olaylarında bireyler kendi hürriyetini isterken, birden en üst akıl sahiplerinin emir eri olarak çalışanlar olmuşlardır, endüstri düzenini bozmuşlardır.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler zarar ve zulüm dışında tüm yaklaşımları kendi benlikleri olarak görürler, özel yapı oluştururlar. Düzenlemeye uymamak bir suç değildir.</p> <p>NOT: Her birey ana kaynaktan alarak kendisine göre yorum yapar olmuştur. Bu açıdan kaç kişi var ise, o kadar inanış, yönetim ve hukuk oluşmuştur. Hukuk kabaca, zarar, zulüm olmadıkça gündeme gelmeyen boyut olmuştur.</p> <p>Kuran¹ Hucurat 49/14: <i>iman ettik dediler de ki iman etmediniz, fakat Eslemna/kurala uyan olduk deyin, iman henüz bilincinizde açıklık kazanıp yerleşmemiştir.</i> A) Bilinçli olmak, düşünmek, bunun için tüm insanlığın eğitimini almış olmak gerekir, felsefe ne, neden, niçin, nasıl ve ne gerekçe ve dayanak boyutunu sorgulamaktır, peşin kabul yoktur. B) Açıklık kazanması, netleşmesi, eğitim ve hukuk boyut ile kanıtlara bakma, başkasının haklarına karışmamalıdır, C) Yerleşmesi, etik ilkelerde olarak uygulama boyutunda da olmalıdır. Kısaca</p>

	inanarak, güvenerek, emin olarak yapmanın anlamı tüm kuvvetleri içinde barındırma ile karar verilebilecektir.
İnsan	<p>Toplum, kamu vicdanı, jüri sistemi denilmesi ile birey ortadan kaldırılmaktadır. Birey ne bilecektir, eğitilse bile anlamı olamaz denilmektedir. Bir çocuk yiyeceğini bilemez, bu açıdan verilen yemeldir denilir. Farklı olarak, her çocuk ürünlerinde besin değeri yüksek, protein dengeli hale getirilmiş, vitamin ve mineral katkıdır. Bir inek sütü yerine büyüme sütleri anne sütüne yaklaştırılmış ve vitamin ile minerallerden 35 adet kadar katılarak yararlılık oranı artırılmıştır. Bu açıdan müsaade edin çocuklar tercih etsin. Dondurma da aynı şekilde yararlıdır, çikolatanın sütlü olanın tercihi sağlanmalıdır.</p> <p>Bir arkadaş, karşı kaldırımdan yürümemi istedi, gerekçesi o yolda oyuncakçı olup, çocuklar ile yürümekteydik. Bırakın dedim, çocuklar oyuncaklara saldırdılar, ama bir düdük aldım, onu öttürdüm, sonuçta dükkândan, elektrikli araba değil düdük alıp çıktık, apartmanda onu kullanamayacaklardı, çocuklar bile bunu algılamışlardı. Ben eğitimin bu olacağını ifade ettim, çocuklar karar vermesini sağlayın, bunun kendi faydası açısından olmasını kavramalıdır dedim.</p> <p>Göçebe Kültürü: Varlık için insan önemlidir, bu açıdan her bir birey bir asker ve dövüşçü olmalıdır. Bu da bu kültüre göre eğitilmiş olması ile alakalıdır.</p> <p>Tarım Kültürü: Vatan koruması için her birey neferdir, düşünmeli değil, gerekirse olması eğitilir.</p> <p>Endüstri Kültürü: İnsanlar o kurum için gereklidir, eğer gerekli olmazlar ise, dışlanmalı, kovulmalıdır, hatta ihanet ile suçlanmalıdır.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Tüm insanlar üst teknolojiye uymalı, emrinde çalışmalıdır. Her birey köle gibi çalışmalı, bu şekilde olurlarsa var olur ve besin sunulur yaklaşımı gizli olarak eğitim olarak verilir. En ideal kişiler ileri düzeyde diplomalı, profesörlerdir, bunların beyni mutlaka yıkanmalıdır.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler ben kimim sorusu ile araştırmakta ve eğitim ile geniş yorum ve katkı sağlayabilmektedirler.</p> <p>NOT: İnsan artık, evrenin elemanı olmuş, bu açıdan globalleşmiştir. Tüm boyutlar ile lisan artık iletişim ile ilişkili olmaktadır.</p>
Sağlık	<p>Birey aktif olabilmek için, bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı olmalıdır. Bunun için eğitimi olması ve uygulama yapmalıdır.</p> <p>Birçok kültürde ise işlevi yapacak boyutta olmasıdır.</p> <p>Göçebe Kültürü: Bireyin değil, kabilenin sağlığı önemli, bunun yolu da liderin sağlığıdır, buna göre eğitilmelidir. Tüm bireyler bir bakıma liderin eşi, çocuğu gibi ele alınıp, suç kavramı lider yapıyorsa yoktur denilmektedir. Alt seviye ise canı ile öder.</p> <p>Tarım Kültürü: Kurallar çok çeşitli ve karmaşıktır, bu öğrenilmelidir. Sağlık boyutu da bu açıdan öne çıkarılır, hekimler geleneğin temsilcisi olarak işlev görmelidirler, her ilaç, her insana verilemez, bunu bilmelidir.</p> <p>Endüstri Kültürü: Sistem, üretim yerinin sağlığı önemlidir, insanlar yerine konabilir, çalışsın ama sağlık işini yapabilsin içindir. Bu nedenle çalışanlar eğitim olarak hasta olsalar bile sağlık kurumuna izin olmadıkça başvuramazlar.</p> <p>Yüksek Teknoloji Kültürü: Tüm amaç hâkim olmak ise, bu amaçla her boyut kabul edilir, sağlıklı olmayan, terör ile de eşgüdüm yapılabilir. Onları yok etmek daha kolaydır. Eğitilmemeli, bilinçli olmamalıdır.</p> <p>Birey Hakları Kültürü: Bireyler etkin olmak için sağlıklı olmalı, bu nedenle her boyutta sağlıklı olmak için eğitim alırlar.</p> <p>NOT: Sağlık kavramı genişlemiş, sevgide, insanlıkta, felsefede sağlıklı olması, etik ve zarardan uzak olması ile geniş anlamda olmuştur.</p>
Teknoloji	<p>Birey hakları temelinde olunca, ekonomi de bireyin mutluluğunu hedefliyorsa, bu nedenle kişi öne çıkmaktadır.</p> <p>İnternet, cep telefonları ve bilgisayarlar bu açıdan öne çıkmaktadır. Bu şekilde yazılım ve programlar öne çıkmakta ve gelişim, değişim olarak oluşmaktadır</p> <p>Çok hızlı teknoloji gelişmesi de birey hakkı ile olmakta, eğitim de bu açıdan öne çıkmakta ve gelişmektedir.</p>

Göçebe Kültürü: Grubun varlığı için gerekenleri öğrenmelisin. Ok atmayı bilen ve uygulayan bu dalda eğitim almalıdır denilir, işe yarayan yerinin gelişmesi istenir.

Tarım Kültürü: Hayvan, ziraat belirli bilgi ve beceri ile yapılabilir. Bunu yapanlar kadar, bunu sağlayan memurlar, yazıcılar, eğitimciler ve amirler de aynı yöntemde olmalıdırlar, bu varlığın devamı aynı usul ve geleneklerin sürmesi boyutunda olmaktadır.

Endüstri Kültürü: Kurumun varlığı ve ilerlemesi için bireyler eğitim alarak iyileştirme üzerine değişme olanak sağlamalıdırlar. Eğitim hem bir üst düzeye çıkmak ve hem de katkı için önemlidir.

Yüksek Teknoloji Kültürü: ileri daima ileri için eğitim şarttır, bireyler sadece bir yabancı lisan değil, diğerlerini de bilmeli, amaç öğrenme üzerine olmaktadır. Amaç en üste hizmetten geçer.

Birey Hakları Kültürü: Bireyler tüm teknolojiyi kullanırlar, kullanmak isterler, etkinlik, verimlilik ancak kullanma ile, ayrıca sevdiği ve değer yaratılan olmalıdır. Endüstri az bile olsa kaliteye bireye hitap etmeye başlar.

NOT: Her bireyin bilgisayarı olup, kendisine göre yazı yazması ile tümünden tek bir merci eğitici olması yerine tüm bireyler eğitici, katkı sağlayan olmuşlardır.

Yönetimin bireyin kendi eline alması, bilgilendirme ve rıza boyutu

Sonuç

Eğitim kavramı kültürler kendi varlıkları açısından bir hakimiyet, bir bilgi olarak kendilerine hizmet etmesi ve sosyal sınıfı oluşturması açısından ele alınmakta, buna göre yorumlanmaktadır.

Birey Hakları eskiden de olmasına karşın, bu konuda farklı kültürel yapı olduğuna dair kayıtlarda olmamasına karşın, 2006-2010 Avrupa Konseyin civil liberties/birey hakkı ve bu hakkın tüm kamu, kurum ve kuruluşların baskısından korunma, gözetilmesi ve gelişmesinin sağlanması ile bu kültürel yapı oluşmuştur. Artık eskiden olduğu gibi farklı yapı oluşturulması, emir ve kalıp içinde kalınmasının uzun süre sağlanma döneminin sonlandığı kanısını taşımaktayım.

Kaynak

Güvenç, B. İnsan ve Kültür. Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2018.